

2^ο ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΕΕΤΤ ΓΙΑ ΤΟ ΕΥΡΥΖΩΝΙΚΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1 – 3 ΙΟΥΝΙΟΥ 2007

Χαιρετισμός του Μάκη Παπαδόπουλου, υπεύθυνου του Τμήματος Οικονομίας της ΚΕ του ΚΚΕ

Κυρίες και Κύριοι,

Αγαπητοί συνάδελφοι και συναδέλφισσες,

Εκ μέρους του ΚΚΕ θα ήθελα να ευχαριστήσω την ΕΕΤΤ για την πρόσκληση, να τη συγχαρώ για την επιλογή του θέματος και να ευχηθώ δημιουργικά αποτελέσματα από τις εργασίες του Συνεδρίου.

Ο προβληματισμός για τις ραγδαίες αλλαγές στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και του Ίντερνετ και για το ρυθμό ανάπτυξης της ευρυζωνικότητας είναι φυσικά διεθνής, όμως η συμβολή μας πρέπει να έχει σαν αφετηρία την ελληνική πραγματικότητα.

Θα ήταν σπατάλη χρόνου να αναφερθεί κανείς στην αυτονόητη σημασία της ανάπτυξης των ευρυζωνικών υποδομών και των εφαρμογών, καθώς και στις δυνατότητες που διαμορφώνουν για την ικανοποίηση των λαϊκών αναγκών. Αυτή η γενικόλογη αναφορά δεν μπορεί, κατά τη γνώμη μας, να αποτελέσει εθνικό στόχο, χωρίς να απαντηθεί το βασικό ερώτημα:

Ανάπτυξη της ευρυζωνικότητας από ποιόν και για ποιόν; Ποιος θα κληθεί να πληρώσει και ποιος θα καρπωθεί τη μερίδα του λέοντος από τα οφέλη;

Η απάντηση που δίνεται από την κυβέρνηση και το ΠΑΣΟΚ θεωρεί σαν μονόδρομο την ευρωενωσιακή κατεύθυνση της «απελευθέρωσης» του τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Θεωρεί δεδομένη την εμπορευματοποίηση του κοινωνικού δικαιώματος στην επικοινωνία και στην πληροφορία και αναγορεύει την κερδοφορία του ιδιώτη επενδυτή σε μοχλό ανάπτυξης του συγκεκριμένου τομέα. Όποιος αμφισβητεί τη συγκεκριμένη κατεύθυνση συκοφαντείται αυθαίρετα, σαν τεχνοφοβικός ή σαν δογματικός.

Η προπαγανδιστική στήριξη αυτής της κατεύθυνσης επαναλαμβάνει μονότονα τα οφέλη που θα προκύψουν για το λαϊκό καταναλωτή και τον εργαζόμενο του κλάδου από τον ελεύθερο ανταγωνισμό πολλών ιδιωτικών ομίλων. Οι ιδιωτικές επενδύσεις παρουσιάζονται σαν ριζική λύση στο πρόβλημα της απασχόλησης. Ο «απελευθερωμένος» τομέας των ηλεκτρονικών επικοινωνιών σαν το ιδανικό πεδίο ευκαιριών για τις μικρές εταιρίες των μικρών χωρών.

Η πραγματικότητα δεν επιβεβαιώνει αυτούς τους ισχυρισμούς. Οι 4 μεγαλύτεροι ευρωπαϊκοί μονοπωλιακοί όμιλοι κατέχουν ήδη το 54% της ευρωενωσιακής αγοράς ενώ στην κινητή τηλεφωνία οι 2 μεγαλύτεροι όμιλοι σε κάθε κράτος μέλος ελέγχουν κατά μέσο όρο το 75% της αγοράς, αποδεικνύοντας ότι η εποχή του ελεύθερου ανταγωνισμού ανήκει ιστορικά στο παρελθόν.

Στο πλαίσιο της απελευθέρωσης» πράγματι αυξήθηκε σημαντικά η παραγωγικότητα της εργασίας. Όμως από αυτή την αύξηση μοναδικός ωφελημένος ήταν η κερδοφορία του κεφαλαίου. Η αναδιάρθρωση συνοδεύεται με κατάργηση κάθε πλαισίου σταθερής και πλήρους εργασίας, αύξηση του βαθμού εκμετάλλευσης και μείωση των θέσεων εργασίας.

Η αρνητική πείρα για τους εργαζόμενους είναι κοινή από τη France Telecom και την Deutsche Telecom μέχρι τον ΟΤΕ. Αλλά και η λαϊκή κατανάλωση δεν ωφελήθηκε ανάλογα από τη σημαντική αύξηση της παραγωγικότητας με χαρακτηριστικό παράδειγμα την πορεία των τιμών της σταθερής τηλεφωνίας, καθώς και τις αυξήσεις στα κρατικά και διακρατικά τέλη χρήσης.

Δραματική ήταν και η επιδείνωση στο ζήτημα της ασφάλειας των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Μόνο τα στοιχεία του Ελληνικού Φορέα Πρόληψης Τηλεπικοινωνιακής Απάτης αρκούν για να δείξουν την αυξητική πορεία του ηλεκτρονικού εγκλήματος την τελευταία πενταετία στη χώρα μας, για να μην αναφερθούμε στην περιβόητη υπόθεση των υποκλοπών που οδήγησε στην πρόσφατη απόφαση του ΣΤΕ. Η ζωή αποδεικνύει ότι η διασφάλιση της εμπιστευτικότητας και της ακεραιότητας της πληροφορίας δεν είναι ζήτημα τεχνικών και οργανωτικών μέτρων. Η ασφάλεια της πληροφορίας κινδυνεύει στην πραγματικότητα από την εμπορευματοποίησή της, τη διαπάλη των μεγάλων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων για το μοίρασμα των σφαιρών επιρροής τους και την κρατική αντιμετώπιση του λαϊκού κινήματος, π.χ. η θεσμική νομιμοποίηση των υποκλοπών και το ΠΔ 47/2005 για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών με πρόσχημα την «καταπολέμηση της τρομοκρατίας» καθώς και η μυστική συλλογή στοιχείων των τηλεφωνικών συνδιαλέξεων απ' την κυβέρνηση των ΗΠΑ.

Η επιλογή της «απελευθέρωσης» δε στοχεύει επομένως στην ικανοποίηση των λαϊκών αναγκών, αλλά στην αντιμετώπιση της υπερσυσσώρευσης κεφαλαίου σε διάφορους κλάδους της ευρωενωσιακής αγοράς, κεφαλαίου που αναζητά κερδοφόρα διέξοδο σε άλλους τομείς της οικονομίας, όπως οι τηλεπικοινωνίες.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο μπορούμε εύκολα να προσδιορίσουμε τους ωφελημένους από την αναγκαία ανάπτυξη της ευρυζωνικότητας. Θα είναι οι ισχυροί μονοπωλιακοί όμιλοι που λαμβάνουν συνεχώς κρατικές και κοινοτικές χρηματοδοτήσεις του Γ' και του Δ' ΚΠΣ για να επενδύουν στο συγκεκριμένο τομέα, με κορυφαίο παράδειγμα τη διανομή των έργων του προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας».

Έτσι, συνεχώς αναζητούνται νέα χρηματοδοτικά και ρυθμιστικά κίνητρα για ιδιωτικές εταιρίες σε βάρος του φορολογούμενου εργαζόμενου. Ταυτόχρονα το δημόσιο αναδεικνύεται ως η σημαντικότερη αγορά σχετικών υπηρεσιών από τις συγκεκριμένες εταιρίες.

Αναφερόμαστε σε ιδιωτικές εταιρίες που στην πρώτη φάση της «απελευθέρωσης» δραστηριοποιήθηκαν κυρίως στην παρασιτική δραστηριότητα της **μεταπώλησης** υπηρεσιών επικοινωνίας.

Στη νέα δεύτερη φάση - όπου επιταχύνεται η συγκέντρωση κεφαλαίου, οι συγχωνεύσεις και η κυριαρχία λίγων ισχυρών ομίλων - ο ανταγωνισμός θα επεκταθεί στη δημιουργία **διαφορετικών δικτύων τηλεπικοινωνίας για την ίδια όμως αποστολή.**

Πρόκειται για σπατάλη κοινωνικού πλούτου, που σε αρκετές περιπτώσεις, όπως της κινητής τηλεφωνίας, έχει αρνητική επίδραση και στη δημόσια υγεία (π.χ. συγκέντρωση διαφορετικών κεραιών στον ίδιο χώρο). Πρόκειται επίσης για επενδύσεις που μπορούν να αναλάβουν μόνο μεγάλοι όμιλοι που θα κυριαρχήσουν πλήρως στην αγορά.

Η ανάπτυξη της ευρυζωνικότητας με γνώμονα την κερδοφορία του ιδιώτη επενδυτή επιδρά και στις προτεραιότητες και στις υπηρεσίες που θα αναπτυχθούν προνομιακά, στον αντίποδα των λαϊκών αναγκών.

Γίνεται αναφορά στην ανάγκη αύξησης του αριθμού των συνδέσεων, χωρίς να προτάσσονται όμως, ουσιαστικά απομακρυσμένες, ακριτικές και νησιωτικές περιοχές που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη στην ευρυζωνική πρόσβαση. Με όρους κερδοφορίας αυτό είναι λογικό, αφού η Ανάφη και η Σίκινος δεν αποτελούν ελκτικές αγορές, σε αντίθεση με τα μεγάλα αστικά κέντρα.

Δίνεται μεγαλύτερο βάρος στην προετοιμασία της καλωδιακής τηλεόρασης, από την επέκταση αναγκαιών εφαρμογών τηλε - ιατρικής και τηλε - εκπαίδευσης.

Στο σημείο αυτό πέρα απ' τις θεματικές προτεραιότητες πρέπει να δούμε πως αξιοποιούνται ή μπορεί να αξιοποιηθούν οι νέες υπηρεσίες και εφαρμογές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η αξιοποίηση της τηλεϊατρικής στην κατεύθυνση της μείωσης του κόστους των υπηρεσιών υγείας και όχι της αναβάθμισης της ποιότητάς τους, δηλαδή σαν συμπληρωματικό μέσο. Άλλο παράδειγμα οι προσπάθειες δημιουργίας εθνικών βάσεων και πανευρωπαϊκής ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων υγείας και ο κίνδυνος πολύμορφης αξιοποίησης τους απ' το μεγάλο κεφάλαιο.

Αντίστοιχα θα μπορούσε να αναφερθεί κανείς στο ηλεκτρονικό εμπόριο και στην επίδραση του για την επιτάχυνση της συγκέντρωσης και συγκεντροποίησης του κεφαλαίου στο συγκεκριμένο τομέα.

Τίθεται βέβαια το ερώτημα: μπορεί αυτή η εξέλιξη να διορθωθεί με τη κρατική ρύθμιση και τις πρωτοβουλίες της Εθνικής Ρυθμιστικής Αρχής δηλαδή της ΕΕΤΤ; Η απάντηση δίνεται απ' το ίδιο το θεσμικό πλαίσιο (ν. 2867/2000, ν. 3431/2006). Ο εποπτικός, ρυθμιστικός και ελεγκτικός ρόλος της Ρυθμιστικής Αρχής οφείλει να συμβάλλει στην ανάπτυξη της ανταγωνιστικής αγοράς σύμφωνα με το κοινοτικό πλαίσιο της «απελευθέρωσης». Στοχεύει δηλαδή στη διαχείριση του ανταγωνισμού μεταξύ του μετοχοποιημένου πρώην κρατικού μονοπωλίου του ΟΤΕ και των ανταγωνιστών ιδιωτικών ομίλων, καθώς και στη ρύθμιση αντιθέσεων μεταξύ του εθνικού και του κοινοτικού επιπέδου. Γι' αυτό εστιάζει στη διάθεση της υποδομής του ΟΤΕ σε κοστοστρεφείς τιμές στους άλλους παρόχους καθώς και στην «απελευθέρωση» του τοπικού βρόχου, δηλαδή στην υποχρέωση του ΟΤΕ να εκμισθώνει για χρήση αυτό το τμήμα του δικτύου στους ανταγωνιστές του. Στο ίδιο μήκος κύματος είναι και η αδειοδότηση WiMAX με την ελαστική απαίτηση για κάλυψη 20% ανά γεωγραφικό διαμέρισμα.

Δεν έχει νόημα να συνεχίσει κανείς με ένα μεγάλο κατάλογο αρνητικών συνεπειών. Στην πραγματικότητα σήμερα συγκρούονται δυο στρατηγικές επιλογές.

Η πρώτη που κυριαρχεί στην ΕΕ θεωρεί την επικοινωνία και την πληροφορία σαν εμπόρευμα. Στοχεύει στην "απελευθέρωση" της κίνησης του

μεγάλου κεφαλαίου και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών μονοπωλίων. Υποτάσσει σε αυτό το στόχο την κρατική χρηματοδότηση, την κρατική αγορά, την επιστημονική έρευνα.

Η δεύτερη που προτείνει το ΚΚΕ θεωρεί την επικοινωνία και την πρόσβαση στην πληροφορία σαν κοινωνικό δικαίωμα. Προτάσσει τις λαϊκές ανάγκες και εστιάζει στις πολιτικές προϋποθέσεις για τη συνδυασμένη ικανοποίηση τους, δηλαδή την κοινωνικοποίηση των βασικών μέσων παραγωγής, τον κεντρικό σχεδιασμό και τον εργατικό έλεγχο. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο της λαϊκής οικονομίας, ο ενιαίος κρατικός φορέας επικοινωνιών μπορεί:

- να διασφαλίσει τη φθηνότερη, ευκολότερη, ταχύτερη και ασφαλή πρόσβαση όλων των πολιτών σε ένα μεγάλο εύρος μέσων και υπηρεσιών,
- να μειώσει τον εργάσιμο χρόνο και να προστατεύσει τη δημόσια και εργασιακή υγεία και ασφάλεια
- να προτάξει τις ανάγκες της περιφέρειας, ιδιαίτερα των ακριτικών και νησιωτικών περιοχών
- να προσδιορίσει τις προτεραιότητες και τον προσανατολισμό ανάπτυξης της τηλεκπαίδευσης, της τηλεϊατρικής, της εξυπηρέτησης του πολίτη απ' το δημόσιο και κάθε άλλης χρήσιμης εφαρμογής
- να αναπτύξει την αναγκαία έρευνα και να κατοχυρώσει τα πνευματικά δικαιώματα των ερευνητών και τα δημοκρατικά δικαιώματα των εργαζομένων
- να θωρακίσει ένα τομέα στρατηγικής σημασίας για τα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας

Ο δρόμος που προτείνουμε δεν είναι εύκολος, απαιτεί ριζικές ανατροπές στο επίπεδο της διακυβέρνησης και της εξουσίας. Όμως δε θεωρούμε ότι υπάρχουν μονόδρομοι για τους λαούς, όπως έδειξε κι η θετική και αρνητική πείρα του 20ου αιώνα.

Μ' αυτές τις σκέψεις συγχαίρουμε για άλλη μια φορά την ΕΕΤΤ που έδωσε την ευκαιρία της παρουσίασης των διαφορετικών στρατηγικών προτάσεων και αναμένουμε τα αποτελέσματα του Συνεδρίου.